

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre 5 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 9 frt, 1/4 évre 6 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 8-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A főrendiházi vita.

Fővárosi levél.

Budapest, május 8.

(y) Megkezdődött a nagy elvi csata a főrendiház ülésstermében, a mely ma távolról sem elégséges a résztvevők befogadására s a melynek karzata még inkább elégtelennek bizonyult arra, hogy mindazokat befogadja, a kik jelen kívántak lenni ezen, oly érdekesnek ígérkező küzdelemnél.

Sajátságos tény, hogy ma még senki sem tudja határozottan megállapítani, vajjon megnyeri-e a javaslat a többséget, vagy nem, bár mindinkább fog azoknak a reménye, a kik eddig azt hitték, hogy a főrendiház, habár kis többsége is, a javaslat mellett fog nyilatkozni.

Mindezek dacára még sem kételkedik a kormány abban, hogy neki sikerülni fog, még a mostani ülészak alatt, tehát legkésőbb június végeig a házassági jogról szóló törvényjavaslatot a főrendiházban is keresztül vinni.

Időelőtti volna már ma foglalkozni azon részletekkel, a melyek a javaslat győzelmét okvetlenül biztosítani fogják.

Az azonban mindenesetre nagy előny, hogy ezen ügy végre valahára a főrendiházban is vitatás alá kerül; hadd lássa az egész világ, hogy minő sekély, tartahatatlan érvekkel állanak elő a javaslat ellenzői, s mily óriási az az erkölcsi győzelem és diadal, a melyet ezen kérdésben a kormány és különösen annak eb-

beli képviselője, Szilágyi Dezső igazságügyminiszter ül.

A kik nyugodtan itélik meg Vaszary hercegprimásnak eddigi működését, bizonyára nem sokat vártak a bíboros érsektől, de mégis azt hitték, hogy igyekezni fog egy néhány új momentumot kideríteni és érdekesen, irodalmilag is magas színvonalon tartva csoportosítani a már eddig hallott érveket. Az egész főrendiházat azonban rendkívüli csalódás érte. Még legnagyobb ellenfelei sem hitték azt, hogy Vaszary egy ilyen teljesen értéktelen mondhatni üres, okoskodásaiban épenséggel nevetséges beszédet fog tartani. Hogy Magyarországnak hercegprimása akkor, midőn a főrendiházban felszólal, nem érzi azt, hogy ő egyszerűs mind törvényhozó, s nem kizárólag és egyedül főpap, az immár önmagában érthetetlen. De hogy még főpapi szempontból is oly semmitmondó módon fogja megtámadni a javaslatot, azt csak azok hitték, akik azt mondják, hogy Vaszary titokban tulajdonképen szeretné, hogy létrejöjjön ez a törvény s azért védelmezte ily gyengén a maga álláspontját. Anélkül, hogy a bizonyítást meg is kísérelte volna, egyszerűen azt mondta, hogy a katolikusok hitelveibe ütközik a javaslat s azért sem ő, sem hithű katolikus azt nem fogadja el. Ellenkezik pedig azért a dogmával, mert katolikus embernek nem szabad házasságot kötnie polgári hatóság előtt, és mert a papnak büntetés terhe alatt megtiltják, hogy ő eskesse össze, még mielőtt az állami hatóság összeadta az illetőket. Mindkét dolog rette-

netes abszurdum. A pápák ismételve kijelentették, s nem rég tudvalevőleg Kopp kardinalis is, hogy a katolikusok okvetlenül menjenek előbb a hatósághoz, amely polgárilag fogja összeadni őket, s aztán jöjjenek a paphoz. Tehát sem a pápa, sem más országbeli katolikus nincs abban a nézetben, hogy dogmába ütközik, ha az illető a polgári hatósághoz megy házasságot kötni. Csak az ütközik a hitelvekbe, hogyha azután nem megy egyszerre mind a paphoz, ezt pedig a javaslat tudvalevőleg nemcsak hogy nem gátolja, hanem még elő is segíti. A papot pedig azért kívánja büntetni a javaslat, ha előbb köti meg a házasságot, hogy megakadályozza azt, hogy sok tudatlan vagy rosszhiszemű ember a nőt félrevezetve házasságra lép a pap előtt, a mely azután érvénytelennek sül ki, a mikor a férfi egyszerre csak ott hagyja az aszszonyt. A sokat hangzóztatott erkölcs szempontjából talán ezt kívánják a papok?

Legkevésbé méltó volt azonban Vaszary egész személyiségéhez s állásához az a legföllebb Zichy Nándor szájába való lázító s egészen hamis állítás, hogy jövőben a katolikusok a protestáns egyház uralma alatt fognak állani, mintha a kormány javaslata nem volna sokkal de sokkal szigorubb és más tartalmu mint a protestáns egyház jog. Eddig csak a Magyar Államnak volt privilegiuma Magyarországon ilyen hangon beszélni. Ez teljesen lerontotta Vaszary beszédének még fennmaradt csekély érdekét s tesülyesztette egyszerre s mindenkorra a hercegprimás tekintélyét a közvélemény

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Gazdag házasság.

— Malot Hector elbeszélése. —

(Folytatás.)

VI.

Mikor a levelet postára tette, a helyett, hogy a vendéglőbe tért volna vissza, a flammanvillei oldal felé ment; ép úgy óhajtott anyja mellett, mint a menyire félt magára lenni.

Nem ment nagyon messze. Alig egy kilométernyire a falutól meglátta szüleit.

— Hogyan? kijöttél? kérde Capel asszony szemrehányólag.

— Hiszen már nem esik.

— Jobban, mint a reggel, mondá Capel ur mosolyogva.

— Ne haragudjatok reám, a miért előtökbe jöttem.

Visszatérőben kettőjük közé került, és föl-váltva hol atyjára, hol anyjára nézett; föl volt indulva, szemében nagy könnycseppek jelentek meg, a miket félrefordulva titokban letörölte.

A reggelizés nehezére esett; igyekezett arra szoritkozni, hogy egyék, igyék, a hozzá intézett kérdésekre feleljen, de ne mondjon és tegyen semmi olyat, a mi később elárulhatná. Szerencséjére szeszélyes természete volt, s így a hallgatóság, a mely ma erőt vett rajta, som-

mivel se volt feltünőbb, mint a tegnapi heves kitörése. Egy kutya járt az asztal körül, annak adta azt a falatokat, a melyeket asztalkendője alá rejtett.

Reggeli után, mikor Capel ur elmenni készült, — homlokon csókolta, s barátságosan mondá:

— Este találkozunk, kis lányom!

Megkövülve állott egy ideig; de mikor atyja eltávozott, utána szaladt, nyakába ugrott, többször hevesen átölelte, s aztán gyorsan menekült, mert érezte, hogy kitör belőle a fájdalom a gondolatra, hogy nem fogja többé látni őt, mert mire visszatér, ő már nem lesz itt; hogy fogja majd, minő aggodalmasan keresni szegény jó atyja.

Anyja szobájába ment, s hogy zavarát elrejtse, az ablaktábiához nyomta arcát, mintha a szállongó eső iránt érdeklődnék, majd mikor kissé magához tért, követte anyja tekintetét, a ki figyelemmel, vizsgálódva nézett körül a szobában; magatartása, arca nyugodt, ősz fűrtökkel borított homloka gondolkozást árult el, — szépsége hervadt, inkább a gondok, mint az évek miatt. A mint így nézte őt, megsemmisülni érezte magát arra a gondolatra, hogy ő ennek a szegény asszonynak az életét készült megkeseríteni, a kire nézve nem lesz többé a világon öröm, csak nyugtalanság és emészto bánat.

Capel asszony fáékonny volt s azon felül nagyon érzékeny a nedves idő iránt; nem is titkolta, hogy fázik, egy régi cachemir kendőt

tett vállára, a melyről Suzannenak eszébe jutottak gyermekkori játéka; ebbe a kendőbe burkolózott, mikor előkelően akart sétálni vagy mikor leült, s órák hosszáig csacsogott, ebben a kendőben utánozta a „nagyvilági hölgyet”, mint hosszú uszályt húzva azt maga után.

Föl volt dülve, mikor anyja azt a kendőt érinté; ismét látta magát, mint vidám, a szép jövőben bizó pajkos leánykát. Milyen rövid is volt ez az átalmódott élet, ime, már vége van.

Egy eszme által megkapva, a mely szerinte alkalmas volt arra, hogy dédelgetés utáni vágyát kielégíttesse, anyjához közeledett s kezeit annak vállára téve, így szólt:

— En is fázom.

— Kell a nagykendőm?

— Hát te?

— Kell egy felső?

— Nem.

— Akarod, hogy tüzet rakassak?

— Ha nincs ellenedre, megoszthatnók a nagykendőt, mindkettőnk számára elég, ha közel ülünk egymáshoz.

És, a nélkül, hogy feleletet várna, gyorsan a székhöz ment, a melyen Capel asszony ült s kezét kissé félretolva, a kendő alá bujt, mint egy madár anyja szárnyai alá s ott maradt összehúzódva; nem beszélt, de időnként közelebb simult anyjához, talán hogy érezze azt az ambra illatot, a melylyel a kendő te-

előtt. Ilyen állításra nem volt neki semmiképen sem szüksége amint nem kellett volna azt a szerencsétlen frázist sem használnia, amelylyel befejezte beszédét s a mely oly mulatságos félreértésre adott alkalmat. Midőn t. i. hamis páthossal Vaszary azt a két kérdést vetette fel, hogy vajjon vét-e ő a királynak adott esküje ellen, mikor nem szavazza meg a javaslatot s nemmel felelt, utána azt kérdezve, vajjon vét-e ő a pápának adott esküje ellen, ha a javaslatot elfogadja: az összes püspökök hangos nemmel válaszoltak közbeszólásaikkal; pedig itt az igen volt gondolva, amelyet Vaszary megijedt képpel hangosan kiáltott a roszkor alkalmazott közbekiáltások után, úgy hogy Vaszary beszéde egy általános derűtségbe merült el. Meg is felelt erre az okoskodásra Szilágyi Dezső alaposan. Vaszarynak könnyű volt, ő beszéde után mindjárt megszökött a házból. Valószínűleg félt, hogy Szilágyi még képes őt kapacitálni. Annál izgatottabb s idegesebb volt Zichy Nándor, aki nem tudta fékezni indulatát, mikor Szilágyi Dezső finom de sulyokként lezúgó érvei végig hangzottak a termen, s amikor Szilágyi Dezső egyszerre oly finoman azt a megjegyzést kockáztatta, hogy ne emlegessék mindig a dogmát ott, ahol dogmáról nincs is szó és ne ijesztgessük egymást. Zichy Nándorból kitört az indulat és sivitó hangon oda kiáltotta: »Kérem ez komoly dolog!« Ilyen megjegyzés csak kapóra jött Szilágyi Dezsőnek, mert oly feleletet adott, amelyet Zichy Nándor aligha fog kinyomatni a Szekesfehervárott megjelenő új lapjában. A vita most már eltarthat akár egy hétig is, annyian jegyezték már elő magukat: a Vaszary beszéde után a szabadelvű részről és ugyan annyian Szilágyi Dezső beszéde után az ultramontánok részéről. Csak hadd beszéljék ki magukat s győzzön a jobb, győzzön az igaz érv, akkor nem kell a kormánynak attól tartani, hogy javaslata megbukik, azaz bukásról a főrendi házban úgy sem lehet szó, miután az csak annyit jelent, hogy a javaslat visszaküldetik a képviselőházhoz.

Szinte mulatságos dolog különben az, hogy éppen Vaszary hercegprímás hozta

fel a polgári házasság elfogadása mellett a leghatalmasabb érvet.

U. i. arra hivatkozott, hogy csak két híres, nem katolikus államférfiúnak nyilatkozatát fogja felolvasni, a kik a kötelező polgári házasság ellen a leghatározottabban állást foglaltak; az egyik Gladstone, a másik Bismarck herceg.

Vaszary, úgy látszik nem is érezte, hogy ez mily komikus dolog.

Ugyanaz a Gladstone ugyanis, a legerélyesebb állambeavatkozási törvényeket hozta Angliában a házassági ügyekben; Bismarck herceg pedig 1873-ban egész Németországban behozta a kötelező polgári házasságot, tudvalevőleg azon nyilatkozattal, hogy neki a polgári házasság önmagában tulajdonkép nem tetszik, de elutasíthatlan állami és nemzeti érdekek követelik annak sürgős keresztülvitelét.

Nos, ha ez a két államférfiú, a kikre Vaszary hivatkozik, igy bizonyítottak Vaszary mellett, akkor csak jogosult az a feltevés, hogy ő is úgy érti a dolgot, hogy a polgári házasság bensőleg ugyan sem Wekerlének, sem Szilágyinak nem kell, de ők is elkerülhetetlenül szükségesnek tartják annak mielőbbi keresztülvitelét.

Kétségtelen, hogy ha Cziráky Béla gróf osztályfőnök tényleg a javaslat ellen fog szavazni, — a mint ez ma a főrendiházban biztos hírként volt elterjedve. — a méltóságos osztályfőnök azonnal be fogja adhatni lemondását, miután ily dolog egyszerűen tarthatatlan.

BELFÖLD.

A bécsi főrendek.

Politikai körökben pártkülömbőség nélkül a legnagyobb felháborodásnak és méltatlankodásnak hangján beszélnek a bécsi szavazó méltóságoknak budapesti inváziójáról. Ez az invázió, amint megbízható forrásból értesülünk valósággal meglepetés számba megy, a mennyiben illetékes helyen még a legutóbbi napokban is, joggal vélték föltehetni, hogy az udvari méltóságok nem lesznek jelen a házassági törvényjavaslat főrendi tárgyalása alkalmával. S ime nemcsak megjelentek, hanem a mi még fokozza ennek az invázióknak kínos benyomását, — ugyanaz a befolyás, a mely

ezeket az urakat Budapestre hozta, állítólag visszatartotta a megjelenéstől az udvari méltóságok egyikét, b. Nopcsát, a kiről tudva volt, hogy barátja a polgári házasságnak. Ellenben Szécsen Antal gróf csak az akadémiát és a történeti társulatot tartotta érdemesnek arra, hogy megfoszsa becses jelenlététől: a főrendiháztól megtagadta ezt a megtiszteltetést, pedig a főrendiház éppen olyan módon vett részt Kossuth temetési szertartásában, mint az említett testületek. S megjelentek az ő társaságában: Windischgrätz herceg tábornok, a ki egy árva szót sem tud magyarul, de azért mint magyar főrend ellene fog szavazni az ország közvéleménye által óhajtott nemzeti irányu reformnak; megjelentek a Bécsben élő többi mánások is, a kiknek csak arra jó ez az ország, hogy fejlődését megakasszák s földjének jövedelmét idegenben költse el. Megjelent végül — ami a legnagyobb megütközést keltette mindenütt — Cziráky Béla gróf külügyminiszeri osztályfőnök is, a ki mintegy bizalmi állást foglalt el a magyar kormány részéről a külügyminiszer mellett, — megjelent azért, hogy a magyar kormány reformjavaslata ellen szavazzon a főrendiházban! A lehetetlenséggel tartjuk határosnak, hogy a magyar kormány ily affrontot, jobban mondva az affrontoknak ily sorozatát szó nélkül zsebredugja.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A főrendiház ülése.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítása. —

Budapest, május 8.

Kezdeté déli 10 órakor.

Elnök: Szilágyi József koronaőr.

Jegyzők: Gyulay Pál, Gáll József.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök Csáky Albin, Fejérváry Szilágyi, és Josipovich.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

A kötelező polgári házasság.

Brankovich György szerb patriarka Vaszary Kolos hercegprímás tegnapi argumentumai után jobbakat, hatásosabbakat mondhatni nem remél s ezért a javaslatot azoknál fogva, nem fogadja el. Mindamellett a görög keleti egyház szellemében is definiálja a házasság szentségét és konstatalja, hogy annak megkötése egyházi jogkörbe tartozik. Ezt a jogkört támadja meg a javaslat és ezért a ja-

litve volt s a mely a régmúlt jó időket idézte emiékézetébe.

Az órák teltek; a nap vége felé járt, a nélkül, hogy Suzanne jóformán tudná, mikor egy zaj fölébreszté kabultságából s visszahívta a szomorú valóságba.

A bezárt ablak előtt, de a szoba közepén ültek, úgy, hogy nem láthattak egyebet, csak távolról a háborgó tengert s a felhőktől borított eget; az eső nem esett már, keleti szél támadt, — a mely megszáritá az ablaküveget.

Végre Suzanne nem tudott tovább nyugodtan maradni s a mint figyelve fölnevezett, az ablakon át egy himbálózó árbóc csucot vett észre, a beálló dagály miatt csapkodták a hullámok a partot s emelték fel a vendéglő előtt kikötött barkát.

Indulatosan fölegyenesedett.

— Mi bajod? kérdé Capel asszony.

— Ez a zaj...

— Ezt a dagály okozza, ma este hat órakor nyílt tengerünk lesz.

Suzanne egyenesen állva, egész testében remegett, izgatottságán nem tudott uralkodni.

Hat órakor! ez volt az az időpont, a melyet ő kitűzött.

Karjait összeszorítva, megkisérllette erőt venni magán, tusakodott egy balga félelem ellen, kérdezve magában, hogy mi lesz, ha gyöngeség fogja el, ha teste megtagadja az engedelmisséget; anyja beszélt hozzá, nem értette és felelt annélkül, hogy tudná, mit mond, nem volt képes egyébire gondolni, csak a muló perozekre.

Ha valami akadály merülne föl! Ha nem tudná kivinni szándékát ma, a meghatározott napon, vajjon megtehetné-e azt holnap? Holnap Camille megkapja levelét; talán sürgönyözni is fog.

E perczben beszélgetést s közbe lépteket hallott a házból, azt képzelte, hogy atyja jött vissza; ma reggeli magaviselete miatt gyanút táplálva magában, nyugtalanul haza szalad, hogy felvilágosításokat kérjen tőle. A zaj megszűnt, csalódott.

Az ablakhoz ment, s kinézett; a tenger megtöltötte a kikötőt s csapkodta a partot egészen elborítva azt hullámaival; ő derültebb, kevésbé hideg napot remélt, s csöndes hullámokat.

— Te reszketsz, mondá Capel asszony.

— A hideg miatt.

— Szeretném hínni, hogy valóban a hideg miatt, mert talán nem vagy beteg?

— Nem, egyáltalában nem.

— Csúf nap.

— Igen szomorú.

Nehezen talált szavakat a válaszolásra; gépiesen megrázta a fejét, tovább is csak arra gondolva, a mi most egészen eltioglalta, hogy: az óra sürgét.

Ismét leült anyja mellé, s szorosán hozzá simult, mintha pártfogót keresne, a ki megmentse; gyermeki ösztöne fölébredt, gyöngesége ellen támaszra, az őt fenyegető veszély ellen védőre volt szüksége.

De érezte, hogy így soha se tud megválni; érezte, hogy minden akarata hajótörést szenved, s egészen elgyöngül. Anyjához hajolt

s kezeit megragadva, többször hevesen megcsókolta; aztán hirtelen fölemelkedett, igyekezve közönyös arozot ölteni.

— Kimegyek járn, mondá.

— Hova gondolsz?

— Fázom, csak úgy melegszen föl, ha járok.

— En is veled megyek.

Ha anyja elkisérté volna, meg lett volna mentve; ez lett volna az a gondviselés-szerű beavatkozás, a melyre kevéssel előbb gondolt.

De dacolt lankadsága ellen.

— Ha te is velem jössz, nem járhatok gyorsan, pedig most futnom kell.

— Akkor szaladj; vedd a köpenyed.

Nem gondolt ő többé a köpenyre.

— Természetesen, megyek fölveszem.

Az ágyhoz ment, a melyre a köpeny volt téve; ott megfordulhatott és láthatta anyját a nélkül, hogy észrevénne őt; hosszasan nézett rá, hála, szeretet és fájdalom volt tekintetében.

Hogy nem tudta kikiáltani azokat a szavakat, a melyek szívet nyomták; „Anyám, bocsáss meg nekem, mert örökre elhagylak“, de még megölelni se volt képes.

Lassan ment az ajtó felé.

Egy pillanatig még megállott, aztán indulatatosan nyitotta és tette be az ajtót, de a lépcső kanyarulatnál megállott, s kezével utolsó csókot küldött annak, a kit nem mert megölelni.

(Vége következik.)

vaslatot szintén nem lehet elfogadni. — Azt mondják a javaslat hívei, hogy a javaslat liberális. Hisz épen a liberálizmust sérti a javaslat, midőn a liberálizmus egyik lényeges feltételét, a vallásszabadságot sérti. Tehát még csak nem is liberális. A görög keleti egyháznak egyébként vannak még más argumentumai is. Papjai házasságban élnek és nem engedhető meg a papnak, hogy ő is polgári házasságot kössön, mert ez által a házasság jellegét a hívek előtt tanításaival szemben kisebbitené.

Zichy Nándor gróf: Helyes!

Brankovich György: De az egyháznak van más ellenvetése is. Ez egyház egy része Horvátországban van, a hol pedig ez a törvény nem lenne érvényes. Tehát egy egyház kebelében lenne két házasság, ami kijátszása az autonómiának. Nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés jobbfelől.)

Széchenyi Béla gr. mindenekelőtt üdvözlözi a kormányt a reform terén és üdvözlözi különösen azt a reformot, mely a haladás tényezője. E reform a kor igényének tesz eleget és bár törjenek ellene az elmaradt felfogások, lehetetlen a haladás embereinek ezt a lépést a haladás felé nem örömmel üdvözölni. (Elénk helyeslés balfelől.) Az egyház működése az idők folyamán egészen helyesen korlátoztattott arra a térére, amely egyedül illeti meg férfait: a vallásos temetések teljesítésére. (Zajos helyeslés balfelől.) Ezt igazolja a történelem és ezt tapasztalta a világon jártában mindenütt: a pap volt pap és semmi egyéb és élt vallásának kizárólag. A hol nem így volt, lassanként így lett, és a hol ma nincs így, így lesz jövőre. (Elénk helyeslés.) Utal a legimnensebb példára, Franciaországra, a hol a dolgoknak ez a kérélihetlen logikája érvényesült és a hol a dolgoknak ez a fejlődése oda vitt, hogy először érvényesült teljesen a fenéséges eszme: a szabadság, testvériség, egyenlőség. (Zajos, viharos éljenzés.) Utal Spanyolország példájára, ahol a bigotteria úgy megvetette magát, hogy haladás nincs. Es ez igazság, mert a hol az egyház olyan nagy mértékben dominál, mint ott. Nálunk is dominál, mert tudott nemzeties, hazafias lenni mindig. Es ezért tudta megtartani vagyonát, míg másutt elvesztette. Nagyon félt, ha a szószékről fanatizálják továbbra is a tömeget és hivatása teljesítése helyett politizál, a reakció itt is bekövetkezik. Es akkorezért csak az egyház férfiai feleljenek. Mert akkor, ha folytatják ezt a nem nekik való szereplést, előbb utóbb az lesz a következmény, hogy az egyházi alkotmányt revideálni kell. A javaslatot üdvözlözi és elfogadja. (Elénk, zajos tetszés és hosszas taps.)

Elnök figyelmeztet, hogy talán még sem egészen helyes, ha úgy adnak kifejezést a tetszésnek, mint a színházban: tapssal.

Máriássy János a javaslatot illegitim parlamentari csodaszörnynek mondja s azért a javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a jobboldalon.)

Hollán Ernő nem azért szólal föl, mintha újabb argumentumokat tudna felhozni, de szól azért mert nem akarják azt a látszatot magukon száradni, hogy ők a javaslat elfogadásával sértik egyházuk érdekeit. Ez nem áll, szóló elfogadja a javaslatot és pedig abban a tudatban, hogy ezzel nagy szolgálatot tesz a hazának, anélkül, hogy sértene egyháza érdekeit. Elfogadja a javaslatot, mert tényleg türehetetlen állapot, hogy a házasságjog terén oly anomáliák álljanak fön, amelyek tényleg fennállnak. (Elénk helyeslés.) De megszavazza ezt a reformot azért is, mert a nemzeti egyezt megszilárdítását látja benne. Es megszavazza, mert liberális intézmény, olyan, amely szabadelvűsége mellett konzervatív is. A javaslat legelső hatása az, hogy a felekezetek egyenranguságát biztosítja és ugyanakkor az állam összes lakosait, mint állampolgárokat egyesíti. (Zajos helyeslés és tetszés.) Ezt a tény, és körülményt ne tévessze szem elől senki, mert nagy bünt követ el hazája ellen. (Elénk helyeslés.) Századunk legnagyobb alakjainak hagyománya ez a javaslat, ha a nagy férfiakat, akik büszkeségünket képezik, nem akarjuk megtagadni, hagyományaikhoz hűtelenek nem lehetünk. (Helyeslés és tetszés jobbfelől.) Csak sajnálja, hogy a római kuria a haladást mindig össze tudta egyeztetni érdekeivel és ezt tapasztaljuk az európai többi államokban, a hol a hitelvekkel nagyon megférnek ezek az újabb intézmények. Es csak

csodálkozik, hogy miért kellett e tekintetben a római kuriának épen Magyarországgal szemben kivételt tenni? (Helyeslés és tetszés jobbfelől.) Az egyház ellentétes küzdelmének a vége mindenütt az állam és egyház szétválasztása volt; az lesz itt is. Szóló Deák Ferencz iskolájában nevelkedett: öreg napjaira nem fogja megtagadni elveit s épen azért örömet megszavazza a javaslatot. (Elénk, zajos helyeslés balfelől.)

Dessewffy Aurél gr., nem fogadja el a javaslatot, mert nem akar részese lenni azon zavarok és anomáliák előidézésének, amelyeket e reform okvetlenül föl fog idézni radikalizmus, erkölcstelenség, stb. alakjában. Epen azért nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés jobbfelől.)

Beöthy Zsigmond a javaslatot megszavazza, mert látja benne a szabadelvűség eszméjét érvényesíteni és mert a felekezetek egyenjogosítását látja benne, mind olyan elvek, amelyeknek győzelmét minden igaz magyar csak örömmel üdvözölheti. Egyebekben azután a felekezeteket nem is érinti, amint az egészen természetes. Mert ez a javaslat nem arra készült, hogy apró érdekeket elégítsen ki, hanem arra, hogy megörvja a haza magasabb érdekeit, hogy érvényesítse a hazafias szempontokat. Hogy ezeket támogatni kell, az a mi nemzetiségi viszonyaink között kérdés és vita tárgyát nem is képezheti. Epen azért a javaslatot megszavazza. (Helyeslés és tetszés balfelől.)

Szécheny Antal gr. volt a következő szónok. Erthetetlenül, fogak nélkül darálta el betanult és részben bevágott, de részben elfelejtett beszédét, amelynek azért a tartalmát úgy is tudta mindenki. Oda konkludált, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Keglevich István gróf, ha csak arról volna szó, hogy a főrendeknek beszélünk, akkor elégéségesnek tartana három szót mondani, annyit, hogy "a javaslatot elfogadom." De mert nem csak magunknak beszélünk, hanem beszélünk az országnak, amely előtt indokolni tartozunk, hogy miért szavazunk így, vagy úgy. Indokolja a javaslat elfogadását azzal, hogy az egyéni és lelkiismereti jogok biztosítását látja benne, mindenek fölött pedig látja a haza érdekeinek, jogos szempontjainak érvényesülését. (Elénk helyeslés és tetszés.) Az elhangzott beszédek közül reflektált a Vaszaryéra, amelyből azt látja, hogy a hercegprimás félreértette magát az egyházjogot is. Különböben nem juthatott volna olyan konkluziókra, amilyenekre jutott. (Helyeslés.) A javaslat közszükséglet és csodálja, valamint büniül rója fel, hogy az eddigi kormányok minden más reform előtt nem a kötelező polgári házasságot vették elé. Ambár érti azt is. Az állam soha sem kereste a meghasonlást, hanem mindig csak a békét. Ellenben a főpapság minden alkalmat felhasznál, hogy újat huzhasson, hogy hivatásától eltérőleg meghasonlást és gyűlölséget szitson. (Zajos helyeslés és tetszés.) Szomorú, hogy épen ez utóbbi törekvések itt a főrendiházban támogatásra találak. Es ez igazolnia szólót, aki azt vallotta mindig, hogy a főrendi ház jelen szervezetében nem állhat meg. Nem állhat meg azért, mert ellene támad egy és más okból a népképviselőt jelenlegihez hasonló csaknem egyhangu határozatainak, pedig a nemzet közérzetének kifejezője nem a főrendiház, hanem a népképviselőt. (Zajos helyeslés és tetszés.) Es ha késnek a főrendiház reformjával és ha a főrendiház a jelenlegihez hasonló álláspontot foglal el továbbra is, föl fog támadni a közvélemény ellene és elementáris erővel fogja követelni a reformálást. Annak tessék majd ellent állni. (Elénk helyeslés.) Elbukthatják most ezt a reformot, de jön majd legközelebről ismét s talán majd a legutóbbinál is nagyobb képviselőházi többséggel s akkor feltétlenül elfogadja a főrendiház is. Megszavazza a javaslatot. (Zajos, hosszas tetszés. A szónokot számosan üdvözlözik.)

Zay Miklós gróf szólott ezután a javaslat ellen, de a fakultatív forma támogatásával.

Budapest, május 8. (Saját tudósítónk távirata.) A főrendiházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Daruváry Alajos hatalmasan kelt a javaslat védelmére, mely a liberális eszmék kifejezője és az állami suverenitás érvényesítője.

Mihalovich Miklós a javaslat ellen be-szélt meglazult figyelem és zaj között. A vitát holnap folytatják.

Városi közügyek.

Folytatólagos sorrendje

Aradváros törvényhatósági bizottsága folyó hó 9-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésének.

31. Moldován Balázs városi irodai segédiaszt kérvénye gyógyfürdő használata végett hat heti szabadság idő engedélyezése iránt.

Arad 1894 május hó 8-án.

Kiadta:
INSTITORIS KÁLMÁN,
főjegyző.

Arad a mult hóban.

— Polgármesteri jelentés. —

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Az 1894. évi április hóra vonatkozó jelentésemet van szerencsém a következőkben előterjeszteni.

A közegészségi viszonyok e hóban is kedvezően alakultak, a halálozások száma a mult havihoz arányitva 4-el csökkent.

A felmerült betegülések közül a hurutos, lobos s a gümökóros tüdőbajok és a oszuzos bántalmak leggyakrabban fordultak elő.

A difteritis járványának 17 e.ete jelentetett be, mely számból esik az 1—5 éves korukra 10, a 6—10 évesekre 5, a 11—13 évesekre 2. Város részek szerint betegült a belvárosban 10, Sarkadban 4, Pernyáiban 3.

Meghalt difteritisben 3. Croup előjött 1. Más ragályos járványos betegségek közül a kanyaró 4, a bárányhimlő 1 esettel volt bejelentve.

A trachomás betegek száma volt márczius hó végén 11, szaporodott 3, gyógyult 1, maradt 13, a kórházban kezeltük 12, idegen 9.

Elhalt összesen 106 egyén, 55 férfi, 50 nő, az ehaltak között volt helybeli 86, idegen 19.

Baleset következtében meghalt 2, öngyilkosság előjött 1, halva született 9.

A városi lakosság halálozási évi aránya 1000: 23.3.

A megyei közkórházban ápolatott 361 egyén, az izraeliták kórházában 22, összesen 383, ezek közül gyógyult 155, javult 46, meghalt 23.

Az ápoltak között helybeli illetőségű volt 21.

A népesedési viszonyokban csekély hanyatlás állott be. A születések száma 26-al csökkent, a halálozások számát azonban 65-el meghaladta.

Elve született 151 gyermek, 78 fiu, 73 lány, törvényes 125, törvénytelen 26.

A születések évi aránya: 1000: 38.5.

Házasság kötöttett 38.

A személy és vagyonbiztonság nagyobb mérvű bűnesetek által megzavarva nem volt.

A 42 esetben felmerült kisebb tolvajlás tettesei 40 esetre nézve kinyomoztattak.

A kihágási bíróságnál márczius hóról elintézetlen maradt 1 ügy, áprilisban befolyt 261, elintézés alatt állott összesen 262, ebből elintézetett 211, a bíróságokhoz áttézetett 49, tárgyalás alatt maradt 2.

Letartóztatott, részben elővezettetett 118 egyén, ezek közül elitétetett 93, a bíróságoknak átadatott 25, kiutasított 25.

A kapitányi hivatal hatáskörébe tartozó kisebb kihágási ügy tárgyalatott és elintézetett 25.

Letartóztatva volt 41 egyén, eltolonczolatott 26, rendőrileg büntettetett 15.

Bejelentett s nyilvántartásba vétetett 755 cseléd, 1842 gyári munkás.

A vendéglőkben szállva volt 891 utas. Szolgálati viszonyból eredő panasz tárgyalatott 19, megtenyítettett 15 cseléd.

A kapitányi hivatal, mint iparhatóságnál iparjogositványt nyert 21 iparos, 8 kereskedő, iparát áthelyezte 2 kereskedő, megszüntette 8 iparos, 3 kereskedő.

A tanonczlajstromba bejegyeztetett 3 iparos, 2 kereskedő tanoncz, felszabadult 2 iparos 2 kereskedő tanoncz.

Munkakönyvet kapott 20 segéd, azzal jelentkezett 40.

Ideiglenes igazolványt kapott 2, azzal jelentkezett 2.

Iparkihágási ügy tárgyalatott 5, büntetett 3 segéd.

A városi szegényápolásban márczius hó végén áthelyezve volt 52 egyén, áprilisban felvétellett 8, elbocsátatott 2, maradt a hó végén 58.

Ellemezésükre 1666 adag meleg étel és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki.

Haviaságélyban részesített szegények száma volt 413, áprilisban felvétellett 4, a segély megszüntetett 9-nél, maradt a hó végén 408.

A város közönsége által tartott árva és lelenz gyermekek száma volt 62, áprilisban felvétellett 1, maradt a hó végén 63.

Nem a város közönsége által tartott dajkaságba adott gyermekek száma volt márczius hó végén 164, áprilisban bejelentetett 5, más helyre vitetett 3, maradt a hó végén 166.

Tűz 8 esetben volt, nagyobb arányokat azonban egy sem öltött.

A községi bíróságnál elintézetlen maradt márczius hó végén 128 ügy, áprilisban befolyt 599, elintézés alatt állott összesen 727, ebből elintézetett 621, tárgyalás alatt maradt 106, végrehajtás foganatosított 108.

A katonai ügyek szabályszerűen vezetettek.

Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 270 közös hadsergebeli és 51 honvéd tartalékos.

Onkertesnek besoroztatott 6.

A póttartalékba helyeztetett 1.

A város közönségének terhére elszállásoltatott 52 főtiszt, a háztulajdonosok terhére 20 legény 32 lóval.

Előfogat kiállított 5.

Az utcák rendezése és átkövezése folytatott.

A nagykörút folytatási rendezési munkálatnál a csatornázás és feltöltés befejeztetett, a cyklopa építése pedig megkezdett.

A Batthyányi utca csatornázása befejeztetett, a feltöltés és átkövezés folyamatban van.

A Sina utca feltöltése, átkövezése és részben csatornázása befejeztetett.

A város külhatárában elterülő vízesi uton a padka kiépítése folyamatban van, az egészben újból készitendő egy kilométernyi vonalra a zuzott köveket kihordatott, ezen utcaszék többi részének megkavicsolására az anyag kihordása megkezdett.

A sofronyai uton az előirányzott munkálat befejeztetett.

A kurticsi uton a padka készítés befejeztetett, a rostált kövecs kiszállítása pedig a befejezéshez közel áll.

A kasza-utcai kisdudovoda építése a befejezéshez közel.

Az újtelepítvényi iskola kibővítése megkezdett.

Az adó behajtás eredménye a következő volt. Befolyt: állami adóban 16,586 frt 82 $\frac{1}{2}$ kr, leiratott 13,577 frt 40 kr, összesen 30,164 frt 22 $\frac{1}{2}$ kr, hadmentességi díjban 125 frt 56 kr, leiratott 45 frt, összesen 216 frt 30 kr, jog- és bélyegilletékben 5295 frt 30 kr, községi adó 6914 frt 87 kr, leiratott 493 frt 05 krajczár, összesen 7407 forint 92 krajczár, utadó 1759 frt 80 $\frac{1}{2}$ kr, leiratott 141 frt 91 kr, összesen 1901 frt 71 $\frac{1}{2}$ kr, átíratási díjban 880 frt 92 kr, kamaraidíj 192 frt 28 $\frac{1}{2}$ kr. Idegen közadóban 472 frt 14 $\frac{1}{2}$ kr., leiratott 12,117 frt 16 kr, összesen 12,589 forint 30 $\frac{1}{2}$ krajczár.

Az árva pénztár forgalma volt bevételben a múlt havi maradvánnyal együtt 397,087 frt 33 $\frac{1}{2}$ kr, kiadás volt 22,910 frt 37 kr, maradvány 374,176 frt 96 $\frac{1}{2}$ kr.

A házi pénztár forgalma volt bevételben 58,653 frt 88 $\frac{1}{2}$ kr, kiadásban 46,364 frt 76 $\frac{1}{2}$ krajczár, maradvány 12,289 frt 12 kr. Az utépítési alap bevétele volt 12,420 frt 76 $\frac{1}{2}$ kr, kiadása 846 frt 48 kr, maradványa 11,574 frt 28 $\frac{1}{2}$ kr. A védgátépítési alap állása volt 11,063 frt 45 $\frac{1}{2}$ kr., kiadás 553 frt 05 kr., maradvány 10,510 frt 40 $\frac{1}{2}$ kr.

A külföldi alapok bevétele volt 327,668 frt 25 kr, kiadása 10,188 frt 54 $\frac{1}{2}$ kr, maradványa 317,479 frt 70 $\frac{1}{2}$ kr.

Kövezetvásban befolyt 3376 frt 09 kr, helypénzben 3001 frt 48 kr, partvám 69 frt 71 kr., összesen 6447 frt 28 kr, kiadás volt 1029 frt 82 kr, maradt tisztajövedelem 5417 frt 46 kr.

A mértékhitelítő hivatalnál hitelcsatolt 65 darab folyadékmérték; 951 darab

hordó; 23 darab száraz tárgy mérő és 1 drb mérleg.

Hitelesítési díj befolyt 407 forint 49 krajczár.

Az állategészségügy kielégítő volt.

Arad, 1894. május. 6.

SALACZ GYULA,
kir. tanácsos, polgármester.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órákor 762.1 milliméter, délután 2 órákor 760.9 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órákor C° + 13.1, délután 2 órákor C° + 21.5. Szél iránya és ereje: reggel 7 órákor K. 4, délután 2 órákor N. 2. Felhőzet: reggel félborult, délután félborult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

Furcsa önámítás.

Budapestről avatott kézből kapjuk a következő félig kórikus félig nagyon is elszomorító sorokat:

„Itt nyüzögnek a főrendi törvényhozók között most Budapesten a magyar nép, a magyar állam függetlenségének, alkotmányának legelkeseredettebb, legbefolyásosabb és legveszedelmesebb ellenségei egy csoportban. Az oláh és rác főpapok, a sötét dogmatizmusra esküvő ultramontán had a kath. hierarchia vezetése alatt, a bécsi udvari reakció lerabdult tábora, az apja emlékét bosszuló Windischgrätz herceg stb. stb.

E társaságban kezdik magukat szörnyű rosszul érezni a kötelező polgári házasságnak azon főrendi ellenzői, kikben a hitbuzgóság és hagyományos konzervativizmus mellett még megmaradt a hazafiságának bizonyos foka s bizonyos tisztelet az országos közérület iránt.

Bámulatos az az önámítás, mellyel ez urak magukkal s másokkal elhitetni akarnák, hogy ők reformellenes maguktartásukkal még mindig nem hazaárulók s nem járnak a magyar nemzet, a magyar szabadság ellenségeinek kezére. Hogy ezt maguk és mások előtt plausibilissé tegyék, azt kolportálják ezen bizonyos főúri körökben, hogy ők azért szavaznak a polgári házasság ellen, hogy megmentsék az ország alkotmányát, mert ha a polgári házasság és a többi szabadelvű egyházpolitikai reform törvényynyé lesz, akkor a prezumpatív trónörökösnek, hogy a tényleges hatalom birtokába jutna, első teendője volna, a magyar alkotmány föl függesztése. Ezen állításokat pedig a jó urak a leendő trónörökösnek egy állítólagos nyilatkozatára alapítják, mely az utóbbi szándékainak természetét iránt semmi kétséget fön nem hagy.

Ezt a nyilatkozatot ők egész komolyan hiszik és másokkal is elhitetik. Alkalmam volt egy ép oly hitbuzgó, mint gazdag katolikus főúrnak azt a sajátos kijelentését hallani, hogy ő az igazi pápa ellenes magyar hazafi, mert ha keresztül mennek az istentelen törvények, megbukik az alkotmány és akkor csakugyan a pápa fog Magyarországon parancsolni.

Eddig a levél. Felesleges bizonyítgatnunk, hogy a praezumpatív trónörökösnek tulajdonított nyilatkozatok és abszolutisztikus hajlamok teljesen légből kapott koholmányok.

Az egészről egyedül csak az igaz, hogy az illető urak ezt csakugyan hirtelik, és hogy azért hirtelik, mert — szegyelek magukat.

Közigazgatási ülés.

— A megyénél. —

A megyeház terme, melynek egyetlen butora, az óriási patkó alakú söldosztóval leborított asztal, tegnap újra megélenkült kissé.

A megyei közigazgatási bizottság tartotta ugyanis rendes havi ülését a maga rendes sablonos formájában. A falon függő régi nagyok arcképei mintha mondanak akarták volna egymásnak: ezek a régi unalmasok.

Az ülésen Fábian László elnöklete alatt jelen voltak:

Ormos Péter kir. tan. ny. alispán, Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispán, Bohus István, gróf Zselénszky Róbert, báró Banhidy Antal, Náchtné, bel Odón, Vászár helyi Béla, Bóros

Beni orsz. képviselő. Issekutz Károly megyei főorvos. Párcz György főügyész, Varjassy Arpád kir. tanfelügyelő, Krausz József, pénzügyigazgató, Pálffy József kir. főmérnök, Schwob Aurél tisztí főügyész, Pecska Sándor árvaszéki elnökhelyettes, Sorbán János főispáni titkár, Dálnoky Nagy Lajos megyei főjegyző, Baross Ferencz dr. és Lengyel Sándor dr. megyei aljegyzők.

Az ülést Fábian László elnök megnyitván Szathmáry Gyula alispán olvasta mult havi jelentését, melyet, — a jelentést egész terjedelmében lapunk más helyén közöljük — tudomásul vettek.

Krausz József pénzügyigazgató jelentése szerint folyó évi április hóban befolyt egyenes adóban 22106 forint 80 kr, hadmentességi díjakban 74 frt 04 kr, a mult év hason havával összehasonlítva a jelen hónapot egyenes adónál kevesebbet mutatkozik 7173 frt 69 kr, a hadmentességi díjaknál többet mutatkozik 26 frt 48 kr.

Pálffy József kir. főmérnök tette meg ezután jelentését, melyből kivonatolva közöljük a következőket:

Az állami közutakon a fedanyag szállítás befejezéséhez közel áll; az árkok tisztítása, s útpadkák emelése folytatott és a rendes utfontartási munkák pontosan végrehajtottak. Az utak állapota kielégítő.

Pecska Sándor a gyámpénztárról következőkben adta elő jelentését; összesített gyámsági napló szerint pénztári maradvány 659065 frt 18 kr. A mult hóban nátrálékban maradt 1753 ügyszer, jelen hóban befolyt 1948, elintézetett 1574, hátralékban maradt 2121.

Schwob Aurél megyei tisztí főügyész jelentése szerint az árvaszéki pereknek az elmúlt hóban összes száma 242, ebből tárgyalás alatt van 61, fellebbezés alatt 23, végrehajtás alatt 89, közigazgatási perek összes száma 63, ebből tárgyalás alatt van 44, fellebbezés alatt 7, végrehajtás alatt 11.

Párcz György kir. főügyész jelentése szerint a központi börtön helyiségben összesen 110 egyén volt a mult hóban letartóztatva, ezek közül 91 férfi és 19 nő. Jogérvényes ítélet hozott 79 esetben, felebbezés alatt áll 4, hátralékban 27. Rabmunkával összesen 42 egyén volt foglalkoztatva, a rabmunkákból befolyt 5 frt 70 kr.

Varjassy Arpád kir. tanfelügyelő a következőkben tette meg havi jelentését: a vallás és közoktatásiügyi m. kir. miniszter főtisztelendő Szathmáry Géza m. pécskai róm. kath. plébános urat, M-Pécska, O-Pécska Szemlak, Kis Pereg, Németh-Pereg és O-Bodrog községek iskolái részére miniszteri iskolalátogatónak nevezte ki, ugyancsak O-Paulis és Csermő községekben állami jellegű kisdudovoda felállítását rendelvén el, fedezésére megkivántató összegeket engedélyezte.

Issekutz Károly megyei főorvos jelentéséből a mult hóról a következőket hozzuk: A közegészségi viszonyok csaknem általában kielégítőek voltak, habár a betegmozgalom aránylag valamit emelkedett és az előző havi halálozást 25-el meg is haladta. A hurutos gyomor és bélbajok valamivel sürűbben jelentkeztek. Orvosrendőrileg megvizsgáltatott 47 egyén és 14 hulla.

A hivatalos jelentések meghallgatása után folyó ügyeket tárgyalta, melyeknek elintézése után az ülést elnök bezárta.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött távirattal szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Május 9. —

Változás nem várható.

Verekedő korcsmahősök.

— A vizsgálat. —

Nyári Béla alkaptány, kihágási, bíró nagy erélyvel folytatja a vizsgálatot a Nagy Lajos-féle vendéglőben történt oláh orvótámadás és virtuskodás ügyében. A vizsgálat máris pozitív eredményt mutat fel, a mennyiben kétségtelenül megállapította, hogy az orvótámadó, aki Nagy Lajos vendéglőt hátról támadva egy székkel leütötte és aztán nyomban megszökött, Gherga János macedóves theológus.

A jó madár konokul tagad s ugy hazudik, mint valami tizenhárompróbás gonosztevő, de hiába, mert négy pinczér rávallott s kész valóságát esküvel is megerősíteni. Csofalatos, hogy a 60 oláh közül egy sem akad a ki beismerné, hogy látta volna mikor Gherga Nagy Lajost orvul leütötte. Ugy látszik nagyon egy huron pendül az egész kompánia s hogy egyik kolló csakugyan nem vájja ki a másikat a szemét.

Megállapította továbbá a vizsgálat azt is, hogy a theológia tanárainak egynémelyike teljesen hasonlított a diákjaival. Nevezetesen kisült, hogy Petrány János tanár volt az, aki modortalannul támadt Fischer Bélára s támadásával arra tüzelte Bogdán György mindíg verekedni kész oláh szabómestert, hogy Fischer Bélát megtorkolássza.

Kisült az is, hogy egy Muntján nevű oláh pópa, a ki Temesvárott cs. és kir. tábori lelkész, dikciókat tartott a fiatalságnak. A dikciók tartalmáról azonban senki sem akar tudni semmit, mert az oláhok szolidaritásának föltétlenül a korcsmai botrányhősök érdekében is meg kell nyilatkozni.

Megállapította a vizsgálat, hogy Vaczán Traján szentszéki irnok nem térdelt Nagy Lajos mellé s a verekedésben nem vett részt a mit az igazság érdekében mi is készséggel konstatálunk.

Arra a kérdésre, hogy honnan röffent össze az a jeles oláh kompánia, kiderítette a vizsgálat, hogy az oláh szeminárium „önképző-körének” volt a botrányt megelőzőleg ünnepele, a melyen annyira nekibuzdult a közönség az oláh-lelkésedésnek, hogy az ünnepele „felemelő” hatása alatt jónak látta korcsmai skandalumot provokálni s egynehány bőszi kirohanást intézni felköszöntők alakjában a magyarság ellen.

Meg van immár állapítva az is, hogy a csupa jóra való emberből állott tüntető társaság összetört 22 frt 20 kr értékű ablakot, üveget, poharat, székét stb., a melylyel együtt összesen 164 frt 46 kr. czezzel blicczeltek el a derék urak, a melyet még mindig nem tartottak szükségesnek kifizetni.

A vizsgálat során sokkal alacsonyabb tenorban diskurálnak. Tagadnak ésszirnak. Azt anzágoják, hogy őket inzultálták a magyarok. Denikve az oláh mindig mártir.

Kiváncsian várjuk a vizsgálat befejezését, de főleg azt, hogy vajjon az aradi román szeminárium igazgatósága mit szándékozik tenni azokkal a jó madarakkal, a kik naponkint hozzájárulnak az intézet amugy is elég rossz hírének növeléséhez.

Adám György politikáló tartalékos hadnagy ur, a mennyiben reá terhelt adatok nem fognak kisülni, már elvette büntetését, mert tegnap már egyenruha és kardhojt nélkül jelent meg a kihágási bíróságnál.

Nagy Lajos állapota még mindig fölötté sulyos. Javulás nem mutatkozik. Láza állandó és erős.

HIREK.

Május 9. Szerda. Róm. kath. naptár: Naz. Gergely — Protestáns naptár: Naz. Gergely. — Görög-keleti naptár (április 37.): Simon — A nap két 4 óra 19 perc, nyugszik 7 óra 2 perc.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindannap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— Személyi hír. Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispán ma Monyására utasított a monyásai utaztatás végett.

— A hivatalos lapból. A király, József Gyula-Bereg vármegye alispánjának ezen minőségében szerezett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— Városi közgyűlés. Aradváros törvényhatósági bizottsága ma délután 4 órakor tartja meg Fábrián László főispán elnöklété alatt május havi rendes közgyűlését, a melyen több érdekes ügy kerül elintézés alá. Így a vízvezetési és csatornázási szerződések és a gáji plebánia ügye. A közgyűlés igen élénknek ígérkezik.

— Jegyzőválasztás. Mikalákán, Szerény Sándor volt jegyzőnek kurticsi jegyzővé lett megválasztása folytán üresedésbe jött jegyzői állást f. hó 30-án Mikalaka község házában fogják választás útján betölteni.

— Békésmegye felirata. Békés-Gyuláról írják lapunknak: A képviselőház szombati ülésén Vajay és Szederkényi képviselők úgy tüntették fel Békés megye közönségének az 1886. évi XXI. t.-cz. módosítására irányuló feliratát, hogy a tisztviselők állásukban életfogytiglan meghagyassanak, mintha azt a megyei tisztikar saját veszélyeztetettnek hitt érdekei megvédésére csinálta volna. Ezzel szemben kijelentik, hogy ezt nem Békés, hanem Szabolcs vármegye kezdeményezte egy átiratban, melyhez Békésmegye csak hozzájárult. Kijelentik egyébként, hogy az életfogytiglan való választás az ő eszméjük, melyet még 1886-ban indítványoztak.

— Az államépítészeti hivatali közegek utóköltsegei. Az ügykezelés egyöntetűsége érdekében a pénzügyminiszter, egyetértőleg a kereskedelmi miniszterrel elrendelte, hogy midőn az állami építészeti hivatal közege közvetlenül az építkezést elrendelő pénzügyi hatóság megkeresése alapján rendeltetik ki, a tett utazásáról bemutatott s a kereskedelmi miniszteriumi számvevőség által megvizsgált költség számla közvetlenül az építkezést elrendelő hatóság számvevő osztályához küldendő át, ez által pedig az érvényesítési záradékkal ellátva a felettes hatósághoz terjesztendő fel, mely a felmerült költséget azon a czímen, melyet az építkezés terhel, a rendelkezésre bocsátott hitel keretében kiutalványozza.

— Zendülés Aradmegyében. Kis-Jenőről telegrafálják: Az innen alig másfél óra távolságra levő Vadász községben a szocialisták által felizgatott munkások között tegnap zendülés támadt. Harmincz csendőrt küldtek a zendülés elnyomására, akik azonban nem bírtak a munkásokkal; újabb segítséget kértek.

— Katonazene a városligetben. Ma szerdán délután 4 órától este 7 óráig a városligetben a 33-ik gyalogezred zenekara sétahangversenyt rendez.

— Állandó színház Nagyváradon. A belügyminiszter jóváhagyta Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának azon határozatát, melylyel kimondotta, hogy a 14157 korona és 59 fillérre menő állandó színház alapot az építendő színház költségeire kívánja fordítani. Ezen összegből lesz díjazandó a legújabb három terv.

— Verekedő cselédek. Pantye János hetes és Sinkó Ferencz kocsis mindketten Hirt szikviz gyárosnál voltak alkalmazva. Elég békességben éltek mikor tegnap — talán sok szikvizet ittak — megmozdult a vérök és összeszóalkoztak. Pantye csak karmolászni kezdte Sinkót, hanem Sinkó nem értett tréfát és úgy meg vasvillázta, hogy sulyosan megsérülve szállították a kórházba.

— Árverés. Weisz Dávid hatóságilag engedélyezett szalagházában ma árverés lesz.

HYMEN.

Szomaházy István hírlapíró társunk, a jeles novellista, eljegyezte Szigeti Jolán kisasszonyt, Szigeti Márton dr. abbaziai és gleichenbergi fürdő-orvos leányát.

Hunyady József, szintársulatunk kitűnő baritonistája, tegnap esküdött Nagyváradon örök hűséget Körösi Juczika kisasszonynak, a ki a szintársulatnál működik.

EGYLETEK, TARSULATOK.

(*) Az Aradvidéki Tanítóegylet aradi fiók-bizottsága f. hó 10-én, d. u. 4 órakor, az egyesület hivatalos helyiségében ülést tart, melyre a f. bizottság tagjait van szerencsém tisztelettel meghívni.

Az ülés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére tagok kiküldése. 3. Könyv ismertetés Lévainé Városi Gizella urnától. 4. „Az iskola elméletileg és gyakorlatilag” című tételről értekezék Kertai Ilma urhölgy. 5. Könyvtárra vonatkozó jelentés. 6. Indítványok. Arad. 1894. május 7-én Csik János, f. biz. elnök.

(*) Az aradi pinczeregylet holnap délután 4 órakor saját helyiségében rendkívüli ülést tart, melyre a tagokat ez uton is tisztelettel meghívja az elnökség, Targy: Elnöki jelentés. Új választmányi tagok választása. A budapesti pinczerek válasza a Kossuth-ügyben. Indítványok.

(*) Az aradi magyarnyelvterjesztő és betegsegélyző és temetkezési egylet folyó hó 6-án tartotta évi közgyűlését, mely Tóth József elnöklété alatt folyt le a tagok élénk részvétele mellett. Az évi jelentés szerint az egyletnek a beiratkozott 112 új taggal együtt 490 rendes tagja van, a kik közül gyógykezelés alatt volt 206 tag, meghalt 4. Az egylet vagyona 1893 év végén 2235 forint 37 krajczár.

(*) Meghívás. Az „aradi ált. munkás betegsegélyző egylet” Pankotai előhelye f. é. május hó 27-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a város háza alsó tanácstermében rendes évi közgyűlést tart, melynek napirendje a következő: I. A központi és előhelyi 1893. évi számadás előterjesztése. II. A felügyelő-bizottságnak megválasztása. Választatik: egy elnök, egy helyettes-elnök, két jegyző, két számvizsgáló, két ellenőr és négy pótag. (Egy évi időtartamra.) III. A megbízott (Pénztárnok) javaslatba hozatala. IV. Két küldött választása. (Két évi időtartamra.) V. Indítványok és névtani felszólamlások. VI. Két jegyzőkönyv-hitelesítő megválasztása. Ezen rendes évi közgyűlésre t. oz. egyleti tagtársunkat tisztelettel meghívjuk; egyben felkérjük a tagság igazolásul tagkönyvét magával hozni. Kelt Pankotán, 1894. évi május hóban A felügyelő választmány nevében: Koncz Károly, e. elnök. Niedermayer Gellért, e. megbízott.

TANÜGY.

Adjuk fiainkat katonai nevelő intézetbe.

Az 1882. évi 25-ik törvényczik értelmében a magyar korona országában honos ifjak számára a hadsereg katonai nevelő és képzőintézeteiben, nevezetesen a kőszegi kismartoni, kassai s szentpöltenikatonai alreáliskoláknál, a bécsúj helyi Terézia-féle katonai, a bécsi műszaki és végre a fiumei hadtengerészeti akadémiáknál a jövő 1894/95. tanév kezdetén több állami alapítványi (ingyenes) hely térszen betöltendő, melyekre a pályázatok már kinyitottak.

Az akadémiákban — esetleg a katonai reáliskolákban is — félfizetéses helyek is fognak adományoztatni, az ilyen félfizetéses helyet nyert ifjak hozzátartozói az ellátási díj felét, vagyis évenként 400 frtot — katonai reáliskoláknál 200 frtot — tartoznak előleges félévi részletekben fizetni.

A betöltendő helyekre a magyar korona országában honossággal bíró oly ifjak pályázhatnak, akik jó iskolai osztályzatot képesek felmutatni és kiknek szülei magukat az ország érdekében bármely irányban kitüntették és szerényebb anyagi viszonyok között élnek.

Felvételi feltételek:

a) A lla m polgári jog a magyar korona országában;

b) s z a b á l y s z e r ű életkor, mely a katonai alreáliskolák I. évfolyamára nézve a betöltött 10-ik évtől a még tul nem haladt 12-ik évig, a katonai akadémiák I. évfolyamára nézve a betöltött 17 évtől a még tul nem haladt 20-ik évig, végre a fiumei hadtengerészeti akadémiák I. évfolyamára nézve a betöltött vagy a felvételi tanév első negyedében betöltendő 14-ik évtől a még tul nem haladt 16-ik évig terjed.

c) Épés az életkórhoz képest jól kifejtett testalkat;

d) A megkívántató tanulmányok befejezése és jó erkölcsi magaviselet;

e) A tandíjfizetés kötelezettségének elvállalása, a mely a fumei hadtengerészeti akadémia kivételével — évenként 14 frtban van megállapítva és minden iskolai év kezdetén fizetendő.

Az előtanulmányok igazolására a folyamodványhoz csatolandó:

a katonai alreáliskolák I. évfolyamába leendő felvételhez: a népiskola IV. vagy V. osztályának, a katonai alreáliskolák III. évfolyamába való felvételhez pedig a középiskola vagy polgári iskola második osztályának bevégezéséről szóló bizonyítvány.

A katonai akadémia I. évfolyamába leendő felvételhez a teljes középiskola legfelsőbb osztályának jó sikerrel való bevégezése kívánatik;

Vége a fumei hadtengerészeti akadémia I. évfolyamába leendő felvételhez a középiskola, vagy a polgári iskola IV. osztályának jó eredménnyel való bevégezése szükséges.

Bővebb felvilágosítás Arad megye kir. tanfelügyelőjénél nyerhető.

Tanítók ülése.

Az Aradvidéki Tanítóegylet igazgató választmánya vasárnap tartotta az évben utolsó ülését Csik János elnöke mellett, ki megnyitván az ülést, jelenti, hogy az április hó 12-én tartott választmányi ülés határozatai jogérvényeseknek nem tekinthetők, minthogy az ülésen az alapszabályok által előírt 14 tag nem volt jelen.

E végből felkéri a jelen ülést, melyen a tagok határozatképes számban megjelentek, miszerint a jegyzőkönyvet meghallgatván, a határozatok jogerőre emeltessenek.

Az ülés észrevételt nem tett mire a jegyzőkönyv hitelesítése megtörtént.

Elnök bemutatja a „Magyarországi Tanítóok országos bizottsága” által leküldött s az 1868. XXXVIII. t. c. módosítására vonatkozó javaslat áttanulmányozására kiküldött szűkebb körű bizottság jelentését s kéri annak a közgyűlési tárgysorozatba leendő felvételét.

Ennek elrendelése után ugyancsak jelenti elnök, hogy Imrich napidíjának megtérítése tárgyában személyesen megjelent a megye alispánjánál, a ki intézkedés megtételét helyezte kilátásba.

Titkár felolvassa az ideai közgyűlés előkészítésére kiküldött bizottság javaslatát. A javaslat egész terjedelmében elfogadtván, annak végrehajtásával az elnökség bizatik meg azon utasítással, hogy a tárgysorozat megállapítván, a helyi lapokban kellő időben közöltesse.

Elnök jelenti, hogy az Aradon Kossuth Lajos nevére teendő alapítványra az aradi polgári leányiskola tantesztülete 10 frtot küldött hozzá. Ezen összeg pénztárhozhoz utaltatik külön kezelés feltételével.

Titkár bemutatja az áprilisi választmányi ülés rendelete alapján készített nyomtatványok számláját 5 frtoll. Az összeg kiutalványoztatik.

Végül könyvtárosnak adatott felhatalmazás, hogy az általa betérjesztett jelentés nyomán felsorolt magyar paed. műveket rendeltetések helyére juttathassa. R. . . sz.

(—) Kisdudóvodi foglalkoztató eszközök. A felvidéki magyar közművelődési egyesület Chvojnicza községben gyermekjáték-készítő tanműhelyt létesített. Ezen tanműhelyben készült játékszerek és kisdudóvodi foglalkoztató eszközök annyira sikerültek, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister azokat az orsz. közoktatási tanácsa bírálati jelentése alapján kisdudóvodiak és menedékházak részére ajánlotta. A megrendelők közvetlenül a tanműhely igazgatójához forduljanak (Chvojnicza u. p. Nemet-Próna. Nyitramegye).

MULATSÁGOK.

(=) Elemisták majálisa. Szegény elemistáknak a terveit rendezesen elmossa az eső. Így történt ez idén is: szép napon tervezték őket a majális napját, hanem akkorra addig-addig tornyosultak a felhők az égen, míg a kitűzött napon a telített felhők kiöntötték bánatu-

kat. A mult hétről elmaradt majálisat ma fogják megtartani a mielemistáink. Hangos lesz az erdő, hisz Arad összes elemi iskoláinak növendékei fogják a lombsátoros erdőt kacagással s gondatlan dallal megtölteni. Es mikor a gyermekek örülnek, örülnek a nagyok is és így a mai nap előreláthatólag kedélyesen fog eltelni.

(=) Az aradi magyarnyelvterjesztő betegsegélyző és temetkezési egyesület 1894. május hó 14-én, pünkösd második napján a csalai nagyerdőben saját pénztára javára majális rendez, melyre a nagy közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Személy-jegy 30 kr. Család-jegy 70 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirtapilag nyugtáztatnak. A táncz delután 2 órákor veszi kezdetét két zenekar játéka mellett. Kivonulás az erdőbe reggel 7 órákor az egyleti helyiségből, (Kossuth-utca 5.) zenezóval.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Memorandum pör. Az esküdtszék megalkulása után Franku azt a kérdést kéri fölteni az esküdtszékhez, hogy érdekelt-e vagy nem? A bíróság a kérdést megtagadta. Braniste ismét tiltakozik az ellen, hogy az elnök nem engedi meg, hogy a védők románul beszéljenek. Ilyen értelemben szólal fel Muresián is hivatkozva a nemzetiségi törvényre. Pap István védő konstatálja, hogy a törvényszék tulment a védő által kívántakon is. Tripón vádlott hasonlóképen tiltakozik, kijelentvén, hogy ő utasítás adta ügyvédjének, hogy románul védje. Lukácsiu kijelenti, hogy a törvényszék határozata nem törvényes. Elnök: A törvényszék határozata megtörtént, semmiséget jelentettek a határozaton változtatni nem lehet. Frank védő ama kérdést kéri fölteni: érdekeltnek érzik-e magukat az esküdtek és ninos-e előre megalkotott véleményük? A törvényszék határozatra visszavonul. Az elnök kihirdeti a határozatot: a kérelemnek hely nem adatik mert az esküdtek személye ellen csak visszavetési joggal lehet élni, a melylyel vádlottak nem éltek. Ezután az elnök az esküdtszéket megesküti és a tárgyalást megszakítja.

SPORT.

+ Felhívás. A IV-ik országos tornaünnepély folyó hó 27-ikén Szegeden fog megtartatni. Az „Aradi Tornaegyesület” az eddig megtartott három szövetségi ünnepélyben mindig tekintélyes számban vett részt s a versenyekben is győztes tagokat mutathat fel, sőt az 1891-ik évben Budapesten tartott országos tornaünnepélyben az első verseny díjat aradi tornász nyerte el. Eppen azért tisztelettel felhívjuk az egyesület t. működő tagjait, miszerint a szomszéd városban tartandó eme szép ünnepélyre minál számosabban jelentkezzenek, hogy az „Aradi Tornaegyesület” régen kivívott jó hírnevét továbbra is fenntartsuk és gyarapítsuk. A jelentkezéseket kérjük bezárólag 11-ikéig azaz pénteken este 8-óráig eszközölni, miután a bejelentést 15-ikére okvetlenül teljesítenünk kell. Egyszermind szives tudomásukra hozzuk a tisztelt tagtársaknak, hogy szegedi tornász társaink úgy az elszállásolásról, mint magyaros vendég szeretettel párosult fogadásról gondoskodnak s a tornászövetség elnöksége a vasuton 60 százalékos kedvezményt eszközölt ki. Aradon, 1894. évi május hó 9-ikén. Dr. Robitsék Agoston elnök. Nagy Sándor titkár-művezető.

+ Czéllövés. Kimutatás az aradi polgári lövészegyesület által t. é. május hó 6-án tartott rendes díjlövészet eredményéről.

A mély lövésekre kitűzött díjakat nyerték: Az 1-sőt Kosztka Emil szegélövésessel, a 2-at Magyar Ferencz 4-es lövéssel.

A körlövészetre kitűzött díjakat nyerték: Az 1-sőt Magyar Ferencz, a 2-at Pollák Henrik, a 3-at Bródi József, a 4-et Kosztka Emil.

Találókat löttek:

	Szeg	4	3	2	1
Kosztka Emil	1	—	8	12	7
Magyar Ferencz	—	2	12	17	11
Klein Ignác	—	—	13	19	12
Bródy József	—	—	10	12	9
Weisz Dávid	—	—	7	10	9

Együttal a t. lövészegyesületi tag urak értesítetnek, hogy az országos gyász miatt elmaradt husvéti megnyitói díjlövészet most pünkösdkor fog megtartatni és pedig mindkét napon reggeli 9-től estig a szokott megnyitói díjakkal.

TÁVIRATOK.

A mai vita.

Budapest, május 8. (Saj. tud. táv.) A mai vita egyik legérdekesebb mozzanata Széchenyi Béla gróf beszéde volt. Minden ízében és a szó felvilágosult értelmében mágnás létere olyan igazságokat vágott az elmaradt gondolkozásu mágnások és kapzsi, telhetetlen, hivatásuktól egészen elütő terekre átcsapó főpapok fejeihez, aminőket idáig még Herman Ottó is csak magán társaságokban merészelt elmondani. A főrendek érthető morajjal fogadták azokat a kijelentéseket, különösen akkor, midőn Széchenyi hangsúlyozta, hogy ami másutt megtörtént, ha a papok nem érik be továbbra hivatásukkal, könnyen arra kerülhet a sor, hogy mi is a nyugati államok példáját követjük és megkorrigáljuk az egyházak alkotmányát. A támadt morajt azonban elnyomta az az intenzív lelkesedés, amit balfelől Széchenyi szavai keltettek. A lelkesedés intenzivítására jellemző, hogy maga Szilágyi elnök is figyelmeztette a főrendeket: valamelyes módon mérsékeljék magukat.

Hasonló hatással beszéltek még Holán Ernő, Beöthy Zsigmond és Keglevich István gr.

Széchen Antal gróf felszólalása egészen elveszett a figyelmetlenségben és zajban, melyet fölállása keltett. És az elnökben — dicséretére mondjuk — volt annyi tapintat, hogy annak a magyar érzelmeteket arcúl csapó firmának nem kért figyelmet és csendet.

Szólásra ujabban is többen jelentkeztek és így kérdéses, ha vajjon holnap befejezik-e az általános vitát. Pedig ha elnyulnák, ez veszedelem a klerikálisokra, mert hiveik nem igen tartanak ki.

A mai vitában fölötté érdekes pont volt Keglevich István grót azon kijelentése, hogy a mostani parlamentarizmus fenntarthatatlan, mert a főrendház bármikor megakadályozhatja a népképviselő határozatait, holott pedig a Nemzet akarata a népképviselőben, tehát a képviselőházban nyilvánul. Ez a kijelentés szintén megborzogatta a klerikális főrendek idegeit. Ilyet se hallottak a főrendek saját fészükben!

Az egyházipolitikai javaslat sorsa.

Budapest, május 8. (Saj. tud. táv.) A főrendházi szavazás esélyeiről s annak esetleges következményeiről a legkülömbözőbb kombinációk merülnek fel. Addig azonban nem állapíthatók meg biztosan vajjon a javaslat a főrendházban elfogadtatik-e vagy nem, mivel az ellenzék vezérének példátlan erőlködése daczára i mindaddig nincs jelen a főrendháznak több mint 254 tagja; minden esetre könnye megeshetik, hogy az elnöknek kell dörteni. Hogy a kormány mindezek daczár egészen nyugodtan tekint a szavazás elé, már azon fontos körülmény mutatja, hogy eddig nem élt azon jogával, hogy koronának akár az élethossziglani tago kinevezését, akár az örökös főrendházi tagsági jog adományozását javasolja.

Ha a javaslat a főrendházban nem fogadtatik el, úgy a képviselőház azt

legrövidebb idő alatt a főrendiházhoz visszaküldi hozzájárulás végett; hiszen ezen üzenetváltások Magyarországon köztudomás szerint nincsenek bizonyos számhoz kötve.

Felfüggesztett vízvezetési igazgató.

Budapest, május 8. (Saját tud. táv.) Vízvezetési nyomorúságunk a hatóság kezd erélyesen véget vetni. A tanács ma Wein János vízvezetési főigazgatót állásától felfüggesztette és ellene a fegyelmi eljárást megindította.

Az utca tüntetése.

Budapest, május 8. (Saj. tud. távirata.) A főrendiházi ülés végén az összegyűlt ifjuság a klerikálisokat zajos abczugban, Széchenyi Bélát és a többi liberálisokat meleg ovációban részesítette.

Szerencsétlenség.

Budapest, május 8. (Saj. tud. távirata.) A magyar keramit gyár kőbányái telepén új gyárkéményt építenek. Ma este a kémény teteje lezuhant és két munkást agyonzúzott, többen megsebesültek.

Oláhok akciója.

Budapest, május 8. (Saj. tud. táv.) Az aradi oláhok táviratoztak a főrendeknek, hogy *mentsék meg a nemzetiségek ügyét a polgári házasság elvetésével.* Tudatják, hogy elhatározták, hogy a javaslat elvetése esetében püspökeiket tömegesen fogadják, diadalutakkal és óvációkkal ünneplik. Az oláhok akciója a legkellemetlenebb a klerikális urakra.

Ultramontán bolondgomba.

Budapest május 8. (Saj. tud. táv.) A főrendek közül számosan Pozsonyból keltezett és Bécsben feladott magyar levelezőlapokat kaptak azon fenyegetéssel, hogy *szavazzanak a Wekerle-kormány ellen, különben végrendeletükről a nemzetközi bomba és mérgezési párt gondoskodik.* Az aláírás Panthon. A fenyegető sületlenség jóízű derültséget kelt mindenfelé.

A memorandum-pör.

Kolozsvár, május 8. (Saj. tud. távirata.) A memorandum pör rengeteg lassan halad. A vádlottak mai kihallgatásuknál folyton követelték, hogy oláhuul kérdezzék őket, mire a törvényszék elhatározta, hogy a tolmácssal oláhuul intézi a kérdéseket. Mindamelllett a vádlottak és védők lépten nyomon semmiségi panaszt jelentenek be. Ha ez tovább is így tart, a tárgyalás hónapokig elnyúlhat.

Kolozsvár, május 8. (Saj. tud. táv.) A délelőtti szünet után felolvasták a határozatot, mely *Frankut* száz forint rendbírásra ítéli, mert a tárgyaláson két esküdtet megsértett. Súlyosító okul azt hozták fel, hogy a *sértő ügyvéd.* A tárgyalás után a vádlottak az utcára mentek, hol az oláhok *Luccacint* tüntetőleg éljeneztek. A rendőrség a tüntetőket szétkergette, kikhez *Luccaciu* az utcán heves beszédet írt, a rendőrség azonban megakadályozta. Délutáni tárgyalás fél 4 órakor kezdődött izgatott hangulatban.

Elvetett indítvány.

Nyiregyháza, május 8. (Saját tud. táv.) Szabolcsmegye mai közgyűlése Bory Béla azon indítványát, hogy a megye közönsége a kormánynak *Kossuth* Lajos temetésén tanusított részvétlensége miatt bi-

zalmatlanságot szavazzon, 16 szavazat ellenében az összes szavazatokkal elvetették.

A királyné a nemzetközi műtárlaton.

Bécs, május 8. (Saj. tud. táv.) A királyné délben meglátogatta a nemzetközi műkiállítását s a magyar osztályban a királyné ezt mondá. *„Ez az osztály mindig a legérdekesebbek egyike, mert az utóbbi években igen szép tehetségek képeztek ki.”*

A lüglochiak állapota.

Grätz, május 8. (Saj. tud. táv.) A *Lüglochból* kimentettek még nem kelhetnek ugyan fel az ágyból, de állapotuk kielégítő. Merevségről és gyomor fájásról panaszkodnak, amit az agyagos víz ivása idézett elő.

Egy társaság szennyese.

London, április 8. (Saj. tud. távirata.) A *news-seelandi* társaság ügyében hozott ítéletért a *Temps* megtámadja a bírót a társaság óriási becstelenségeért. A vádlottak között van egy volt miniszter, egy államtitkár és több nagynevű képviselő.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Május 8. —

Fehér Kereszt szálloda: Scher Lajos kereskedő és neje, Borosjenő. Szlávik Leo gazdatiszt. Királyság. Arany Kulcs szálloda: Lilienberg N. kereskedő, Bokszeg. Huser Simon kereskedő, Borosjenő. Sarapátka Arthur inspektor, Mezőhegyes. Moga Illés esperes, Belényes. Fülöp Tódor esperes, Pestes. Popescu László körjegyző és neje, Bihar.

Vasuti szálloda: Deutsch József vasuti mérnök. Budapest. Tóth Géza üzletvezető, Temesvár. Mihailovits Dániel könyvelő, Temesvár. Klein Móriós kereskedő, Budapest.

KÖZGAZDASÁG.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósítónktól. —

Uj-Arad, május 8.

(S. ss.) A mai hetivásáron élénk behozattal s kicsiny kereslet mellett a buza ára 10—15 krral csökkent.

Tengerit spekulációra már nem vásárolnak, a fogyasztás is csak keveset vásárol s ezért az ár 10 krral csökkent.

Más gabonaneműek jelentéktelen behozattal mellett változatlan áron keltek.

Eladatott:
b u z a 400—500 mmázsa 6 frt 40—6 trf 80 krig.
t e n g e r i 800—1000 mm. 4 frt 30—4 frt 45 krig.
r o z s névleg jegyezve 5 iorint—5 forint 05 krig.
á r p a névleg jegyezve 5 frt 60—5 frt 80 krig.
z a b névleg jegyezve 6 frt 30—6 forint 50 krig.

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi május hó 7. Hízott sertésárak: I. Magyar első rendű: 1. Óreg nehéz (páronkint 400 klgon felüli súlyban) 47.—48 krig. Óreg közep (páronkint 300—400 kilogramm súlyban) 47.—48.— krig. Fialat nehéz (pkint 320 klgon felüli súlyban) 50.—50.5 krig. Fialat közep (pkint 251—320 klg. súlyban) 49.—50. krig. Fialat könnyű (pkint 250 klg. terjedő súlyban) 48.—49. krig. II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (páronkint 280 klgon felüli súlyban) 47.—48. krig. — Közep (pkint 220—280 klg. súlyban) 47.—48 krig. — Könnyű (pkint 220 klg. terjedő súlyban) 46.5—47.5 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 klg. felüli súlyban) 48.—48.5 krig. Közep (páronkint 220—260 klg. súlyban) 47.5—48. krig. — Könnyű (páronkint 220 klg. terjedő súlyban) 47.—4.5 krig. — Sertésletés szám 1894. május hó 5-én volt készlet 178,239 darab. 1894. május hó 6-án felhajtott: 7173 drb. 1894. május 6-án alszállított: 3086 drb. 1894. május 7-én maradt készletben 182,366 drb. — A hízott sertés üsletirányzata: változatlan.

S z e s z ü z l e t.

— Május 8. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 53.75, kicsinyben 54.25 hordó nélkül, per 100 liter %, beledérve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, május 8. d. u. 5 óra.

Gabona	Ár	Irányzat	100 kilogramm frt
B u z a	bánsági	csend.	6.95—7.—
	tiszavidéki	„	7.— 7.40
	pestvidéki	„	6.95—7.40
	fehértmegyei	„	6.95—7.40
	bácskai	„	7.10—7.45
észak-magyarországi	„	„	„
R o z s	—	lanyha	5.50—5.85
Á r p a	takarmány	osend.	5.95—6.30
	égetni való	„	6.55—7.40
	sörfőzdei	„	7.90—9.—
Z a b	—	lanyha	6.85—7.95
T e n g e r i	bánsági	szilárd	—
	másnévű	„	4.85—4.95
K á p o z t a - r e p o z e	—	lanyha	—
K ö l e s	—	osend.	3.90—4.30
B u z a	tavasza	szilárd	7.28—7.25
	junius 1894	„	6.98—7.—
	ősze	„	5.85—5.87
T e n g e r i	május-junius 1894	szilárd	4.85—4.87
	szept-október 1898	„	5.04—5.06
Z a b	Budapest sz. tavasza	szilárd	5.88—5.85
	Budapest sz. őszre	„	—
K á p o z t a - r e p o z e	aug.-szeptember 1893	lanyha	11.20—11.25

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. május 8.

Magyar aranyjárdék 4%	119.20
Magyar koronajárdék 4%	95.—
Magyar arany 4 1/2%	127.—
Magyar ezüst 4 1/2%	101.75
Magyar keleti vasut 1876.	128.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyeregyorsrajegy kölcsön	152.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	143.50
Osztrák papírajárdék	98.50
Osztrák járdék ezüst	98.25
Osztrák járdék arany	120.—
Korona járdék	—
1860-ki államaorajegyek	146.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1000.—
Magyar hitelbank részvény	431.—
Osztrák hitelintézet részvény	354.—
Osztrák-magyar államvasut	342.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.91
Német birodalmi márka	61.20
London	124.90
Páris	49.60

Felelős szerkesztő: **Vass Géza,**
távollétében a szerkesztésért felelős: **Iff. Gily Ede.**

NYILTTÉR.*

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

5847/1894. k. h. sz.

Körözés.

Aradon folyó hó 6-án egy 2 éves sötét pej, két hátsó lába kesely, 1/2 jegyes kancza csikó bitangásban találtatott.

A tulajdonos közzétetik azzal, hogy amennyiben a csikó átvétele végett folyó évi junius hó 7-ig nem jelentkezik, az nyilvános árverésen eladni fog.

Aradon, 1894. évi május hó 8-án.

Sarlot Domokos
főkapitány.

7451 | 894.

1—3

Hirdetés.

A nagym. földművelésügyi m. kir. miniszter ur 12414 | 894. sz. a. kelt rendelete szerint a ragadós tüdőlob behurcolásának veszélye miatt szarvasmarhát Németországba szállítani Árva, Szepes, Liptó, Turócs, Trencsén, Nyitra, Zólyom Bars, Nógrád és Pozsony vármegyék területéről egyáltalán tilos.

Aradon, 1894. április 14.

A városi tanács.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Utazó és kézi kofferek.

Kilényi C. és Társa

Arad Andrassy-tér 20. (Arena épület.)

Van szerencsénk a mélyen tisztelt közönségnek valamint nagyrabecsült vendüinknek b. figyelmébe ajánlani a következő tavaszi idényre

tavaszi idényre

megérkezett és nagyválasztékú újdonságainkat a következő cikkekkel u. m. szövetek, cretonok, vaylok, francia batistok, szatinok, delalnek, valamint a legjobb gyártmányú vásznak, chiffonok, csanavások, csínyat és asztalneműkben, nemkülönbön kitűnő minőségű nemez és szalmakalapok, legjobb divatu nap- és esernyők, czernaselyem keztyűk, harlonyák és nyakkendőkben.

Midőn az eddig irányunkban tanusított b. pártfogásáért köszönetet mondunk, kérjük ezt a jövőben is föntartani, miért is mint eddig úgy továbbra is szolid és pontos kiszolgálást biztosítunk teljes tisztelettel.

Kilényi C. és Társa
a „kék golyó“-hoz.

P A P L A N O K.

Olcsobb mint bárhol!

Olcsobb mint bárhol!

A Csizi**Jód-Brom-Fürdő**

Évadja megnyílik május 1-én, tart szeptember végéig Forrása a legértelmesebb, és leghathatósabb Jód-brom-forrás. A gyógyeredmények meglepők. A fürdőközönségnek immár 10 bérház több mint 100 kényelmesen berendezett lakszobával áll rendelkezésre. **Kitűnő konyha, billárd, zongora, olvasóterem; térszene naponta kétszer.** Elő- és utóévadban **leszállított lakberek.** — Ekkor katonatisztek, állami és vasuti hivatalnokokat gyógy- és fürdőidjék tekintetében is 50% kedvezményben részesülnek. Prespectusokkal szolgál.

az igazgatóság.
Csiz, u. p. Rimaszécs.

Folyékony**Glycerin-Creme**

Kielhausertől, Grácban.

A folyékony Glycerin-Creme sikerült egyesítése a legártatlanabb szerekeknek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalos frissességét föntartják. Övszer a levegő, szél és nap befolyása ellen. eltávolítja a szepit, napsütést, májfoltot és minden hasonló arcztisztatlanságot. Egy üveg ára 1 ft 20 kr

Legfinomabb glycerin-szappan.

Glycerin és illatos növényekből, kitűnően tisztítja és élénkíti a bőrt és a finom pipere-szappan minden kivánti előnyeivel bir. Darabja kék papírban 35 kr.

Párisi hölgyport, a bőrnek leggyengédebb fehér szint adja, és ártalmatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. — Hölgyeknél, úgy férfiaknál is borotválás után, nagy kedvezésnek örvend. — Egy doboz ára 50 kr. Fehér, rózsaszinben és sárga (Rachel.)

Kézmosó-port mandula-szappan és spermacetzből készítve, a legártatlanabb arc- és kézbőr-tisztító szer. — Egy doboz ára 50 kr.

Rouge-végétal kitűnő arcziprosító szer nappalra és este. — Ára 50 kr.

Hamisított hölgyportól és glycerin-cremetől óvakodni tesék. Csak az tekintendő valódi-nak, melynek dobozán, valamint használati utasításán a mellékelt védjegy van.

Kapható:

Török József budapesti gyógyszerész különlegeségi főpraktarának aradi fiokjában:

RING LAJOS,

„Angyalhoz“ czimzett gyógyszerészárában Aradon, Asztalos Sándor-utca 1. sz.

Magy. kir. államvasutak.

54790/94. szám. 475.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságánál 8 hivatali állás üresedett meg, melyekkel évi 300 ft fizetés 120 ft lakbér és szolgálati ruházat élvezete van egybekötve.

A polgári alkalmaztatásra jogosító hadügyi vagy honvédelmi ministeri igazolvánnyal ellátott altisztek ezen állások betöltésénél elsőbbséggel bírván, felhívjuk azon kiszolgált altiszteket, kik az 1873. évi II. t. cz. értelmében jogosultsággal bírnak s pályázni óhajtanak, hogy említett igazolvánnyal felszerelt folyamodványukat melyben a vasuti szolgálatra képesítő 35 évet meghaladó koron, és ép egészséges testszerkezeten kívül a magyar írás, olvasás és számolás elemeiben való jártasság, továbbá a német nyelv ismerete, ugy szintén a magyar honpolgárság kellőképen igazolandó a következő czim alatt:

A magy. kir. államvasutak Igazgatóságának Budapesten VI. kerület Andrassy ut 73. sz. legkésőbb 1894. évi június hó 15-ig terjeszszék be, minthogy az ezen határnapon túl beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Budapest 1894. évi április hó 29-én.

Az igazgatóság.

Aradvármegye közigazg. erdészeti bizottságától.

ad. 169. K. E. B/1894. sz. 490. 1-2.

Pályázati hirdetmény.

Az Aradvármegye területén fekvő községi és urbéres közbirtokossági erdők kezelésére rendszerezített II. erdőbri állás közül 6, és pedig a borosjenői, borossebesi, buttyini, gurahonci, taládi és nagy-halmágyi őrzásokról állások üresedésben lévén, azok betöltésére pályázat nyitatik.

Az erdőbri állások három fizetési fokozattal és pedig 300 ft, 350 ft és 400 frttal vannak szervezve, — ezuttal azonban, vagyis az első belépéskor, az állások mindenike harmadik fokozatbeli, vagyis 300 ft fizetéssel töltetik be, de szolgálatba lépés után és az illetők szolgálati érdeméhez képest, fokozatos fizetésemelés engedélyezhető.

Pályázóktól az 1879: XXXI. t.-cz. 37. §-a értelmében: fedhetlen előélet, az életkor 24-ik évének betöltése és az erdőbri szakvizsga letételére, s illetőleg ezen kellékeknek okmányszerű igazolása kívántatik.

Az őrzások beosztása a közigazgatási erdészeti bizottságnál és a járási főszolgabírósnál megtekinthető.

A pályázati kérvények folyó évi június hó 30-ig Aradvármegye közigazgatási erdészeti bizottságánál nyújtandók be.

Kelt Aradvármegye közigazgatási erdészeti bizottságának Aradon, 1894. évi április 22-én tartott üléséből.

Szathmáry Gyula,

alispán, mint a közigazgatási erdészeti bizottság elnöke.

Nyomatott az „Aradi Nyomdatársaság“ könyvnyomdájában

Az aradi járás főszolgabírájától.

2173. | 1894. szám.

493. 1-3.

Pályázati hirdetmény.

Aradvármegye aradi járáshoz tartozó Mikalaka községben lemondás folytán üresedésbe jött községi jegyzői állásra pályázatot nyitok és felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-a értelmében felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám folyó évi május hó 29-én d. u. 5 óráig adják be, mivel a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A választás határidejéül f. évi május hó 30-ik napjának d. e. 10 óráját Mikalakra a község házához tűzőm ki.

Arad, 1894. évi május hó 7-én.

Ortutay Gyula
főszolgabíró.

413 | 1894.

1-3.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére a f. évben szükséges könyvkötői munkák elkészítésének elvállalása iránt folyó évi május hó 25-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár árjegyzék szerint. Bánompénzül letendő 20 ft készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek és az árjegyzék a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1894. évi május hó 7-én tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs Rezső
aljegyző.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletv.

23220/V. számhoz

472. 1-3.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Hatvan állomása mellett építendő rendezőben alább következő magasépitményi munkák létesítésére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik, melyre a versenyfeltételek szerint felszerelt és felbélyegzett ajánlatok legkésőbb f. évi május hó 26-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőség titkárságánál benyújtandók.

Később érkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Létesítendő magas épitmények.

1. Egy emeletes tételügyelőségi épület 242 m² területtel.

2. 3 drb. melléképület.

3. 1 váltóbódé fából.

4. 1 ut és pályateresz.

Bánompénz fejében legkésőbb f. évi május hó 15-én délelőtti 12 óráig 1000 ft, azaz egy ezer forint készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban, az alább említett üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál lefizetendő.

Készpénz után kamat nem követelhető. Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén jegyzett tizennégy napnál nem régebb utolsó napi árfolyam szerinti értékben fogadtnak.

névértéken felül azonban értékpapírok egyáltalán nem fogadtnak. Az ajánlatok börtökai következő felirással látandók el: „Ajánlat a hatvani rendező magasépitményi munkálatára.“

A végrehajtandó munkákra vonatkozó verseny feltételek, szerződési tervezetek, tervek és költségvetések a budapest-jobbparti üzletvezetőségnek építési és pályafentartási osztályában naponta d. e. 8-12 óráig megszereshetők.

Budapest, 1894. május hó 2-án.

Az üzletvezetőség.

